Bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer i Halland

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Vårdar och förvaltar Du en värdefull kulturmiljö i Halland? Då kan Du söka bidrag för kulturhistorisk motiverade kostnader. Läs mer om vilka miljöer och åtgärder som prioriteras i Hallands län och hur Du gör för att söka bidrag!

Kulturmiljövårdsanslaget

Riksdagen beslutar om medel till kulturmiljövård. Anslaget fördelas till länen av Riksantikvarieämbetet. Länsstyrelsen fattar därefter beslut om hur bidragsmedlen fördelas inom länet. Den som äger eller förvaltar en kulturhistoriskt värdefull miljö i Hallands län kan därför söka bidrag hos länsstyrelsen. Anslagets storlek varierar år från år och bidragsmedlen är alltid starkt begränsade i förhållande till antalet ansökningar. Även om de formella kraven för bidrag är uppfyllda är det varje år många ansökningar som inte kan prioriteras.

Bruno Mathssons sommarhus i Tylösand. Foto: Kristofer Sjöö

Samfinansiering för att skapa största kulturmiljönytta

Kulturmiljön är en viktig resurs för lokal och regional utveckling. Därför vill länsstyrelsen gärna ge bidrag till projekt som finansieras även av medel från annat håll, till exempel EG:s strukturfonder och andra EU-program, kommuner, näringsliv, ideella föreningar och liknande. Fundera därför på om du kan få medfinansiering till ditt projekt från annat håll och andra aktörer. Det kan öka dina chanser att få bidrag från kulturmiljöanslaget.

Vad kan jag söka bidrag för?

- vård och restaurering av kulturhistorisk värdefull bebyggelse, fornlämningar och kulturlandskap
- informationsinsatser som syftar till att sprida kunskap om och/eller göra kulturmiljöer tillgängliga

Vem kan söka bidrag?

- enskilda personer
- kommuner
- föreningar, stiftelser, bolag, samfund m. fl.

Byggnader som ägs av staten eller objekt som kan erhålla kyrkoantikvarisk ersättning får inte bidrag.

Prioritering

Bidrag utgår i första hand till:

- anläggningar skyddade enligt kulturmiljölagen
- anläggningar inom riksintresseområde för kulturmiljövården
- Miljöer/insatser som av andra skäl prioriteras av Länsstyrelsen

Ansökan

Ansökan görs på särskilt formulär och skickas till länsstyrelsen året innan arbetet planeras att genomföras.

Bidragsförordningen

Bidragen regleras av Förordningen om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer (SFS 2010:1121).

Kontakt

Länsstyrelsen i Hallands län
Kulturmiljöfunktionen
301 86 Halmstad
Telefon, växel: 010-224 30 00
E-post: halland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/halland

Byggnadsvård

Bidrag kan lämnas för kulturhistoriskt motiverade kostnader vid vård av byggnadsminnen, bebyggelse i kulturreservat och bebyggelse som är av riksintresse för kulturmiljövården. Bidrag får även lämnas för vård av andra värdefulla kulturmiljöer som har särskild betydelse för förståelsen av historiska sammanhang eller som har särskild lokal eller regional betydelse.

Del av Tjolöholms arbetarby efter restaurering. Foto: Hans Bergfast

Kulturlandskap och fornlämningar

Bidrag får lämnas för kulturhistoriskt motiverade kostnader vid vård och skötsel av värdefulla kulturpräglade landskap inom befintliga eller blivande kulturreservat eller landskap som är av riksintresse för kulturmiljövården. Bidrag kan även ges till vård av fasta fornlämningar. Bidrag ges bland annat till upprustning av äldre hägnader, inköp eller tillverkning av stängsel, röjning kring fornlämningar och restaurering av kulturhistoriskt intressanta lämningar.

Slätthult, Krogsereds socken. Foto: Bengt Johansson

Bidrag för byggnadsvård

kan t. ex. sökas för:

- att behålla och varsamt restaurera byggnadsdetaljer som saknar funktion
- att bevara byggnader som saknar användning men som kan ha betydelse för den kulturhistoriska miljön
- att behålla särskilda material eller behålla en viss byggnadsteknik, exempelvis kalkavfärgning och linoljefärgning eller skiftesverk och stråtak
- Särskilt kostnadskrävande arbeten som kräver konservator eller annan specialist
- särskild utredning eller projektering som krävs inför renovering
- antikvarisk medverkan och dokumentation

Bidrag för vård av fornminne eller kulturlandskap

kan t. ex. sökas för:

- kostnader förknippade med vård och restaurering av fornlämningar som utgör en viktig del av ett kulturlandskap
- fortsatt brukande av värdefulla odlingslandskap, betes- och slåttermarker, marker där jordbruksdriften hotas av nedläggning.
- kulturhistoriskt intressanta lämningar, t. ex.: kolbottnar, kvarndammar m. m.

Bidrag ges inte till:

- åtgärder som fått ersättning enligt 2 kap förordningen (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder,
- åtgärder som kan erhålla kyrkoantikvarisk ersättning,
- statlig myndighet i egenskap av fastighetsförvaltare,
- normalt underhåll
- byggnader som flyttats från sin ursprungliga plats
- arbeten som påbörjats innan länsstyrelsen fattat beslut om bidrag

Att särskilt tänka på:

- bidrag får endast lämnas om det kan antas att miljöns kulturhistoriska värden kommer att bevaras för framtiden,

Länsstyrelsen ska särskilt beakta:

- om kulturmiljön är eller avses bli tillgänglig för allmänheten,
- fastighetsägarens egen insats och möjlighet att långsiktigt upprätthålla en ändamålsenlig förvaltning av de kulturhistoriska värdena

Information och tillgänglighet

Bidrag får lämnas för insatser för att tillgängliggöra värdefulla kulturmiljöer för allmänheten och för att förmedla kunskap om dessa och de historiska företeelser och händelseförlopp som de representerar. Vid bidragsgivningen ska det läggas särskild vikt vid att kulturarvet så långt som möjligt bör göras tillgängligt och användbart för alla.

Torpruin i Slätthult Foto: Bengt Johansson

Antikvarisk medverkan

Om du beviljats bidrag finns det oftast villkor om antikvarisk medverkan eller att arbetena ska samrådas med länsstyrelsen innan de sätts igång. Syftet med antikvarisk medverkan är att en antikvarisk expert ska vara ett stöd under projektet för vilket man sökt bidrag. Det innebär också att experten ska följa arbetet så att detta utförs i enlighet med länsstyrelsens beslut samt att vid behov tillkalla länsstyrelsen. Den antikvariske experten ska även dokumentera åtgärderna.

Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2006:6) om certifiering av sakkunniga kontrollanter av kulturvärden vid ändring av byggnadsverk ger vägledning för de kompetenskrav som bör ställas på den antikvariske experten. Se vidare på www.boverket.se

Ett grundläggande krav är att den antikvariske experten har en adekvat utbildning, t.ex. en akademisk utbildning med bebyggelseantikvarisk inriktning. Erfarenhet av antikvarisk medverkan är ett krav. Sådan erfarenhet kan experten ha fått antingen genom egna uppdrag tidigare eller genom att ha utfört arbete under sakkunnig ledning. Det är också viktigt att experten är införstådd med hela projekterings- och byggprocessen för att rätt kunna bedöma när insatser behövs. Slutligen ska experten ha kännedom om berörd lagstiftning.

Överenskommelse om kostnaden för antikvarisk medverkan träffar fastighetsägaren med den antikvariske experten. Vid beviljat bidrag för vård av kulturmiljöer kan även bidrag för antikvarisk medverkan och dokumentation utgå.

Om det uppstår oklarheter vilken kompetens som krävs vid antikvarisk medverkan, kontakta länsstyrelsen.

Bidrag för information och tillgänglighet

kan t. ex. sökas för:

- skyltar som berättar om kulturmiljöns historia på platsen
- foldrar och broschyrer som lockar till besök på platsen och/eller ökar allmänhetens kunskap om den aktuella kulturmiljön
- satsningar som ökar allmänhetens tillgänglighet till platsen, t. ex. anläggning av leder och vägvisningsskyltning.
- informationsinsatser för personer med nedsatt funktion, till exempel skyltar på lättläst svenska, taktila modeller eller talad information
- insatser som gör det lättare för personer med funktionshinder att besöka kulturmiljöer
- innehåll på webbplatser som rör kulturmiljöer

Bidrag ges inte till:

- fastigheter som ägs av staten eller objekt som kan erhålla kyrkoantikvarisk ersättning
- informationsmaterial eller böcker som inte har en direkt koppling till ett specifikt kulturminne eller kulturmiljö
- forskning
- arkivvård
- arbeten som påbörjats innan Länsstyrelsen fattat beslut om bidrag

Den antikvariske expertens uppgifter

Hur omfattande den antikvariska medverkan blir varierar i hög grad mellan olika projekt. Den kan innefatta allt från att enbart göra enstaka besiktningar till att kontinuerligt följa och dokumentera arbetena och delta i byggmöten.

- Bistå byggherren med råd.
- Delta i byggmöten och besiktningar.
- Lämna detaljanvisningar, t.ex. den exakta placeringen av en nytillkommande byggnadsdetalj.
- Bevaka vad som framkommer under arbetet, t.ex. när ytskikt eller senare tillägg avlägsnas eller murverk friläggs.
- Uppmärksamma planerade och gjorda avvikelser från tillståndsbeslutet.
- Se till att material som ska återanvändas demonteras varsamt och förvaras på lämpligt sätt tills det återmonteras.
- Sammanställa rapport efter avslutat arbete.

Hur stort är bidraget?

De medel som länsstyrelsen förfogar över är starkt begränsade. Vid fördelning av bidrag prioriteras byggnadsminnen, åtgärder inom kulturreservat och åtgärder inom områden som är av riksintresse för kulturmiljövården.

Länsstyrelsen avgör i varje enskilt fall hur stort bidrag som kan beviljas.

Din ansökan

Börja med att planera arbetet tillsammans med en antikvarisk expert. Samråd med experten och anlita vid behov behöriga fackmän. Ta därefter fram en arbetsbeskrivning och kostnadsberäkning. Fyll i det avsedda formuläret och sänd hela ansökan till länsstyrelsen. Det är viktigt att du ser till att din ansökan är komplett eftersom det förkortar handläggningstiden. Följande ska finnas med i din ansökan:

- *arbetsbeskrivning*. Där förklaras vad som behöver åtgärdas, hur arbetet ska genomföras
- *kostnadsberäkningar* (offerter). Kostnadsberäkningen ska redogöra för hur mycket åtgärden kommer att kosta om det utförs med traditionella material och metoder. Glöm inte kostnadsberäkning från den antikvariska experten du valt att anlita
- *en karta* där du markerar vilken kulturmiljö du söker bidrag till
- *nytagna foton* som visar hur byggnaden/miljön ser ut.

Observera!

Vid ändring av ett byggnadsminne krävs även tillstånd från länsstyrelsen. Skicka med kopia på ditt tillstånd om du redan fått det, eller bifoga ansökan om tillstånd till din bidragsansökan.

Kontakt

Länsstyrelsen i Hallands län
Kulturmiljöfunktionen
301 86 Halmstad

Tfn: 010-224 30 00

E-post: halland@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/halland

Bidragsprocessen

1. Du använder det avsedda formuläret och är noga med att få med alla handlingar som ska bifogas ansökan.
2. Din ansökan registreras på länsstyrelsen
3. Om din ansökan inte är komplett skickas en begäran om komplettering till dig.
4. Du skickar in din eventuella komplettering.
5. I februari får Länsstyrelsen besked från Riksantikvarieämbetet om hur stort länets totala kulturmiljöanslag blir för det aktuella året.
6. I mars eller april får du ett besked om att du får bidrag eller inte.
7. Om du beviljats bidrag finns det oftast villkor om antikvarisk medverkan. Du som bidragssökande kallar därför till ett möte med den antikvariske expert du valt innan arbetena startar.
8. När arbetena avslutats kallar du länsstyrelsen till slutbesiktning. Den antikvariske experten skickar sin rapport till dig och till länsstyrelsen.
9. Du har fått alla fakturor på arbetena. Du betalar dem och skickar in kopior av dem och rekvisitionsblanketten till Länsstyrelsen.
10. Ditt beviljade bidrag betalas ut.

Viktiga principer

- *Rollfördelning*
  Det juridiska ansvarsförhållandet när en entreprenör utför ett arbete som finansieras med bidragsmedel regleras mellan bidragsmottagare, det vill säga beställaren, och entreprenören. Länsstyrelsen är aldrig beställare.
- *Material och metoder*
  Åtgärder finansierade med bidragsmedel ska så långt det är möjligt utföras med material och metoder som är lämpliga med hänsyn till bidragsobjektets kulturhistoriska värden. Med lämpliga avses beprövade material och metoder som fungerar väl tillsammans med aktuell byggnadsdel. Om det inte är möjligt att utföra arbetet på det sättet ska det vara väl motiverat i bidragsansökan.
- *Erfaren entreprenör*
  En entreprenör som utför arbete finansierat med bidragsmedel ska ha dokumenterad och vitsordad erfarenhet av att arbeta med kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Om möjligt ska referensobjekt anges i bidragsansökan.